

Sygn. akt **I ACa 1512/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jan Futro

Sędziowie: SA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga /spr./

SA Bogdan Wysocki

Protokolant: st. sekr. sądowy Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. G. (1)**

przeciwko **Skarbowi Państwa - (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 10 października 2017 r. sygn. akt I C 418/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 o tyle tylko, że zasądzoną tam kwotę 20.000 zł podwyższa do kwoty 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy);

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. odstępuje od obciążenia powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi;

IV. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w postępowaniu apelacyjnym.

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Jan Futro Bogdan Wysocki

I A Ca 1512/17

UZASADNIENIE

Powód W. G. (1) wystąpił z powództwem przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu (...)w którym domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz powoda kwoty 1.000.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz zasądzenia na rzecz powoda kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego żądania powód podniósł, że od 2008 r. przebywał jako pacjent detencyjny na oddziale o podstawowym stopniu zabezpieczenia w Wojewódzkim Szpitalu (...) dla (...) (...) w C., a następnie od 2010 r. na oddziale o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia w (...) Szpitalu Wojewódzkim w G. Pomimo zmiany sposobu wykonywania środka zabezpieczającego postanowieniem Sądu Rejonowego w Żaganiu z dnia 10 stycznia 2013 r. powód bezpodstawnie przez okres 22 miesięcy i 23 dni był przetrzymywany na oddziale o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia.

W piśmie procesowym z dnia 13 października 2016 r. strona powodowa wniosła o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze reprezentanta pozwanego Skarbu Państwa (...)w miejsce dotychczasowego reprezentanta pozwanego.

Strona pozwana Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Okręgowego w Zielonej Górze zastępowana przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej w złożonej odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana zarzuciła, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem strona pozwana nie naruszyła dóbr osobistych powoda, a jej działaniu nie można przypisać bezprawności. Strona pozwana wskazała, że czas pobytu w zakładzie leczniczym powoda jest legalny i w żaden sposób nie może być utożsamiany z pozbawieniem wolności w rozumieniu art. 189 k.k. nich było zaskarżane i utrzymywane w mocy przez instancję odwoławczą.

Na rozprawie w dniu 1 lutego 2017 r. Sąd oddalił wniosek powoda o dopozwanie w trybie art. 194§1 k.p.c. zawarty w piśmie procesowym z dnia 13 października 2016 r. i jednocześnie w oparciu o art. 67§2 k.p.c. dokonał właściwej reprezentacji Skarbu Państwa przez ustalenie, że jednostką organizacyjną uprawnioną do podejmowania czynności procesowych w jego imieniu jest Prezes (...)

Na rozprawie w dniu 10 maja 2017 r. Sąd ponownie dokonał właściwej reprezentacji Skarbu Państwa w toczącym się procesie , przez wskazanie, że jednostką organizacyjną pozwanego Skarbu Państwa, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie jest również Minister Zdrowia.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Zielonej Górze zasądził od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) na rzecz powoda W. G. (1) kwotę 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie poczynając od uprawomocnienia się przedmiotowego wyroku;w pozostałej części powództwo oddalił i odstąpił od obciążenia powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi oraz nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - (...)

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Sąd Rejonowy w Żaganiu na wniosek Prokuratora (...)postanowieniem z dnia 18 października 2017 r. w sprawie sygn. akt II K 426/07 umorzył postępowanie przygotowawcze w sprawie sygn. akt 1Ds.644/07 Prokuratury Rejonowej w Żaganiu wobec podejrzanego W. G. (1) , podejrzanego o czyny z art. 190§1 k.k. oraz o czyny z art. 157§2 k.k. i jednocześnie orzekł wobec W. G. (1) środek zabezpieczający w postaci umieszczenia go w odpowiednim stacjonarnym zakładzie leczenia psychiatrycznego. W punkcie 3 postanowienia Sąd postanowił na podstawie art. 201 § 2 k.k.w. zasięgnąć opinii Komisji (...) co do rodzaju zakładu leczenia psychiatrycznego, w którym powinien być umieszczony podejrzanym W. G. (1).

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że istnieją przesłanki do zastosowania wobec W. G. (1) środka zabezpieczającego, o którym mówi art. 94 § 1 k.k., albowiem w stanie niepoczytalności określonym w art. 31 § 1 k.k. popełnił czyny zabronione o znacznej społecznej szkodliwości i zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że popełni takie czyny ponownie, gdyż biegli rozpoznali u podejrzanego chorobę umysłową pod postacią zespołu urojeniowego.

Od powyższego postanowienia W. G. (1) wniósł zażalenie. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze postanowieniem z dnia 12 grudnia 2007 r. utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie wskazując w uzasadnieniu, iż Sąd Rejonowy w prawidłowy sposób ocenił wydaną przez biegłych opinię.

Następnie Sąd Rejonowy w Żaganiu zwrócił się do (...) Ośrodka (...) w G., w celu wydania opinii co do rodzaju właściwego zakładu psychiatrycznego, w którym powinien być umieszczony W. G. (1).

W opinii z dnia 30 stycznia 2008 r. Komisja (...) zabezpieczających wskazała jako miejsce wykonywania środka zabezpieczającego wobec W. S. (1) Wojewódzki Szpital (...) im. (...) B. J. N. w B..

Na podstawie ww. opinii Sąd Rejonowy w Żaganiu w postanowieniu z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie II K 426/07 określił miejsce wykonywania środka zabezpieczającego orzeczonego wobec W. G. (1) w postaci umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym opieki zdrowotnej dysponującym podstawowymi warunkami zabezpieczenia to jest S. Wojewódzkim Szpitalu dla (...) im. (...) B. J. N. w B..

Od powyższego postanowienia W. G. (2) wywiódł zażalenie, w wyniku którego Sąd Okręgowy w Zielonej Górze postanowieniem z dnia 29 maja 2008 r. w sprawie III Kzw 322/08 utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Następnie zarządzeniem z dnia 6 czerwca 2008 r. przesłano Dyrektorowi Wojewódzkiego (...) odpis postanowienia wraz z poleceniem przyjęcia W. G. (1) i poinformowania o terminie przyjęcia. Z powodu braku miejsc szpital w B. odmówił przyjęcia W. G. (1).

W związku z odmową przyjęcia powoda do szpitala w B. Sąd Rejonowy w postanowieniu z dnia 26 czerwca 2008 r. w sprawie II K 426/07 zwrócił się ponownie do Komisji (...) ds. środków zabezpieczających o wskazanie miejsca wykonywania środka zabezpieczającego.

W kolejnej opinii Komisja Psychiatryczna ds. środków zabezpieczających w G. wskazała Wojewódzki Szpital (...) dla (...) (...) (...) w C. i na tej podstawie Sąd Rejonowy w Żaganiu postanowieniem z dnia 8 października 2008 r. zmienił miejsce wykonywania wobec W. G. (1) środka zabezpieczającego na Wojewódzki Szpital (...) dla (...) (...) (...) w C..

Powód podobnie jak poprzednio zaskarżył powyższe postanowienie, które Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w postanowieniu z dnia 14 listopada 2008 r. w sprawie III Kzw 903/08 utrzymał w mocy.

Sąd Rejonowy w Żaganiu pismem z 21 listopada 2008 r. uzupełnionym pismem z dnia 1 grudnia 2008 r., m.in. o nakaz przyjęcia do odbycia kary zwrócił się do Dyrektora (...) w C. z poleceniem przyjęcia W. G. (1). W odpowiedzi Szpital w C. poinformował Sąd Rejonowy w Żaganiu, iż obecnie brak jest wolnych miejsc na Oddziale, zaś możliwy termin przyjęcia to drugie półrocze 2009 r.

Ostatecznie pismem z dnia 7 kwietnia 2009 r. Szpital w C. wezwał powoda W. G. (1) do zgłoszenia się w dniu 22 kwietnia 2009 r. w celu poddania się internacji sądowo-psychiatrycznej. Sąd Rejonowy w Żaganiu w związku z wyznaczeniem terminu wydał w dniu 17 kwietnia 2009 r. nakaz doprowadzenia W. G. (1) do Wojewódzkiego Szpitala dla (...), jednak w dniu 22 kwietnia 2009 r. policja nie zastała powoda w miejscu jego zamieszkania.

W związku z powyższym Sąd Rejonowy w Żaganiu zarządził postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2009 r. poszukiwania W. G. (1) listem gończym. Ostatecznie powód W. G. (1) został w dniu 2 czerwca 2009 r. przyjęty na internację, w wyniku czego Sąd Rejonowy w Żaganiu odwołał poszukiwania podejrzanego W. G. (2) listem gończym.

Wojewódzki Szpital (...) dla (...) (...) (...) w C. pismem z 14 sierpnia 2009 r. poinformował Sąd Rejonowy w Żaganiu, iż W. G. (1) został wypisany ze szpitala po samowolnym oddaleniu się ze szpitala. W związku z tym Sąd Rejonowy wydał w dniu 31 sierpnia 2009 r. ponownie nakaz doprowadzenia do szpitala w C. celem wykonania środka zabezpieczającego.

W. G. (1) został ponownie przyjęty na internację do Szpitala w C. w dniu 3 września 2009 r. Wojewódzki Szpital (...) dla (...) (...) (...) w C. zwrócił się do Sądu Rejonowego w Żaganiu z wnioskiem z 22 września 2009 r. ws. przeniesienia

powoda W. G. (1) do zakładu psychiatrycznego o wzmożonym poziomie zabezpieczenia. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że w związku z utrzymywaniem się u powoda utrwalonych psychotycznych zaburzeń myślenia, obniżeniem krytycyzmu chorobowego oraz wysokim prawdopodobieństwem oddalenia się ze szpitala zasadne jest przeniesienie do zakładu psychiatrycznego o wzmożonym zabezpieczeniu.

Powód w dniu 14 października 2009 r. ponownie został wypisany ze szpitala w związku z oddaleniem się. Sąd Rejonowy ponownie wydał nakaz doprowadzenia powoda.

Pismem z dnia 1 lutego 2010 r. Sąd Rejonowy w Żaganiu zwrócił się do (...) Ośrodka (...) w G. z prośbą o zmianę miejsca wykonywania środka zabezpieczającego wobec W. G. (1) na dysponujący wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia.

W odpowiedzi Komisja Psychiatryczna ds. środków zabezpieczających w wydanej opinii z 10 lutego 2010 r. wskazała na (...) Publiczny Szpital Wojewódzki w G., w wyniku czego postanowieniem z dnia 30 marca 2010 r. Sąd Rejonowy w Żaganiu zmienił miejsce wykonywania środka zabezpieczającego na zakład psychiatrycznej opieki zdrowotnej dysponującej wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia tj. (...) Publiczny Szpital Wojewódzki w G. W wyniku rozpoznania zażalenia powoda od powyższego postanowienia Sąd Okręgowy w Zielonej Górze postanowieniem z dnia 30 czerwca 2011 r. w sprawie III Kzw 477/11 utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Następnie pismem z 28 kwietnia 2010 r. Sąd Rejonowy w Żaganiu zwrócił się do szpitala w G. z nakazem przyjęcia W. G. (1). W odpowiedzi (...) Publiczny Szpital Wojewódzki w G. poinformował Sąd Rejonowy w Żaganiu o przyjęciu w dniu 27 maja 2010 r. W. G. (1) na Oddział (...)Sądowej o Wzmocnionym Zabezpieczeniu celem stosowania środka zabezpieczającego.

W dniu 27 listopada 2010 r. została wydana pierwsza opinia o stanie zdrowia W. G. (1) podczas jego pobytu w (...) Publicznym Szpitalu Wojewódzkim w G., w której biegli stwierdzili, iż pomimo leczenia farmakologicznego i szerokiej oferty oddziaływań terapeutycznych nie uzyskano poprawy stanu psychicznego. Wskazano, że powód nie uczestniczy w terapii psychologicznej, przejawia brak motywacji do zdobycia wiedzy na temat choroby. Jest nadal bez poczucia choroby psychicznej, bezkrytyczny do leczenia i terapii oraz bezrefleksyjny do swojego zachowania pod wpływem choroby. Uważa, że jest prześladowany, pomawiany i karany za pochodzenie.

Po wydaniu opinii w związku z brakiem postanowienia co do dalszego stosowania środka zabezpieczającego Wojewódzki Szpital w G. zwrócił się w piśmie z dnia 8 lutego 2010 r. do Sądu Rejonowego w Żaganiu o nadesłanie stosownego postanowienia.

Postanowieniem z 15 marca 2011 r. Sąd Rejonowy w Żaganiu postanowił stosować nadal wobec W. G. (1) środek zabezpieczający w zakładzie psychiatrycznym opieki zdrowotnej dysponującej wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia – (...) Publicznym Szpitalu Wojewódzkim w G.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze postanowieniem z 4 maja 2011 r. utrzymał zaskarżone przez W. G. (1) postanowienie w mocy. W uzasadnieniu wskazał, że okoliczności przedstawione przez skazanego nie dają podstaw do uchylenia zaskarżonego postanowienia, które zostało wydane właśnie z przyczyn leżących wyłącznie po stronie skazanego, który swoim postępowaniem burzył rytm pracy oddziału psychiatrycznego, wprowadzał zamieszanie i negował potrzebę dalszego leczenia.

W opiniach z (...)biegli lekarze z Wojewódzkiego Szpitala w G. stwierdzili, że W. G. (1) w dalszym ciągu wymaga pobytu i leczenia w oddziale psychiatrycznym. Opiniujący wskazali, że od czasu przyjęcia W. G. (1) na oddział nie uzyskano poprawy stanu psychicznego i nadal wymaga on pobytu i leczenia w oddziale psychiatrycznym.

Na podstawie wydanych przez biegłych opinii Sąd Rejonowy w Żaganiu w prawomocnych postanowieniach z dnia (...)r. postanowił stosować nadal wobec W. G. (1) środek zabezpieczający w zakładzie psychiatrycznej opieki zdrowotnej dysponującej wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia.

Natomiast w opinii z dnia 30 listopada 2012 r. biegli stwierdzili, że W. G. (1) w dalszym ciągu wymaga kontynuowania leczenia w warunkach oddziału psychiatrycznego, albowiem w jego stanie zdrowia nadal istnieje wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynów podobnych czynom, które były podstawą orzeczenia internacji. Jednocześnie biegli wskazali, iż pomimo występowania u niego utrwalonych i usystematyzowanych urojeń, ze względu na zauważalną poprawę w funkcjonowaniu, nieprzejawianie w ostatnim czasie zachowań agresywnych ani tendencji ucieczkowych, a także wobec nastawienia powoda do procesu terapeutycznego, nie jest on w stanie osiągnąć trzeciego stopnia procesu terapeutycznego. W związku z tym zdaniem biegłych wystarczającym miejscem dalszego leczenia W. G. (1) byłby oddział psychiatryczny o podstawowym stopniu zabezpieczenia.

Na podstawie powyższej opinii Sąd Rejonowy w Żaganiu postanowieniem z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie II Ko 1976/12 postanowił stosować nadal wobec W. G. (1) środek zabezpieczający, przy czym zmienił miejsce jego wykonywania na zakład psychiatrycznej opieki zdrowotnej o podstawowym stopniu zabezpieczenia. Sąd nie wskazał placówki, w której miał być wykonywany środek zabezpieczający. W uzasadnieniu podniósł, że w nowej opinii podano, iż nastąpiła poprawa w zachowaniu internowanego i nie przejawia on już zachowań agresywnych. W związku z tą poprawą w opinii wniesiono o zmianę miejsca dalszego leczenia na placówkę leczniczą o podstawowym stopniu zabezpieczenia, a sąd wnioski tej opinii podzielił.

Powód wnioskiem z dnia 9 lutego 2013 r. zwrócił się do Sądu Rejonowego w Żaganiu o zmianę środka zabezpieczającego poprzez ustalenie miejsca i terminu jego wykonywania na oddziale o podstawowym zabezpieczeniu.

Następnie Sąd Rejonowy w Żaganiu pismem z dnia 18 kwietnia 2013 r. zwrócił się do SP Szpitala Wojewódzkiego w G. o podanie informacji czy w szpitalu znajduje się oddział psychiatryczny o podstawowym stopniu zabezpieczenia. W odpowiedzi Szpital Wojewódzki w G. poinformował Sąd Rejonowy w Żaganiu, że w szpitalu znajduje się oddział psychiatryczny z miejscami dla pacjentów, wobec których stosowany jest środek zabezpieczający o podstawowym stopniu zabezpieczenia. Wskazał jednocześnie, że tym celu należy zwrócić się o wyznaczenie terminu przyjęcia pacjenta pod podany w piśmie adres.

Sąd Rejonowy w Żaganiu w piśmie z 9 maja 2013 r. zwrócił się do Oddziału(...) Szpitala Wojewódzkiego w G. o przyjęcie powoda W. G. (1) celem wykonywania środka zabezpieczającego o podstawowym stopniu zabezpieczenia. W odpowiedzi Ordynator Oddziału Psychiatrycznego (...) (...) Szpitala Wojewódzkiego w G. w piśmie z 15 maja 2013 r., poinformował Sąd Rejonowy w Żaganiu, iż w obecnej chwili oddział nie dysponuje możliwością przyjęcia W. G. (1) z powodu braku miejsc. Jednocześnie powiadomiono Sąd, iż powód został umieszczony na liście oczekujących pod numerem (...)a także o tym, że w niedalekiej przyszłości planowane jest otwarcie oddziału dla osób internowanych na podstawowym poziomie, który będzie miał pojemność 30 miejsc.

W kolejnej opinii z dnia 9 maja 2013 r. biegli podtrzymali zawarte we wcześniejszej opinii wnioski, a przede wszystkim o celowości dalszego wykonywania środka zabezpieczającego na poziomie podstawowym.

Na tej też podstawie Sąd Rejonowy w postanowieniu z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie II Ko 1003/13 postanowił stosować nadal wobec W. G. (1) środek zabezpieczający w zakładzie psychiatrycznym o podstawowym stopniu zabezpieczenia. Sąd w postanowieniu nie wskazał natomiast, w jakiej placówce medycznej ma być wykonywany środek zabezpieczający. W uzasadnieniu Sąd podniósł, że z kolejnej opinii nadesłanej przez Wojewódzki Szpital w G. z dnia (...)wynika, iż nie nastąpiła poprawa w zachowaniu skazanego, albowiem stan zdrowia internowanego wymaga dalszego leczenia w warunkach zamkniętego oddziału psychiatrycznego. Jednocześnie z ww. opinii wynika, że W. G. (1) nie przejawia zachowań agresywnych oraz tendencji ucieczkowych, wobec czego stosowanie środka zabezpieczającego na poziomie podstawowym będzie wystarczające.

Powyższe postanowienie zostało doręczone SP Szpitalowi Wojewódzkiemu Zespołowi (...) w G.

Powód w kolejnym wniosku z 1 października 2013 r. złożonym do Sądu Rejonowego w Żaganiu wniosł o uchYLENIE wobec niego środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w zamkniętym oddziale psychiatrycznym – Szpitalu

(...) w G., ewentualnie o zmianę poprzez umieszczenie go w zwykłej placówce leczenia oraz leczenia ambulatoryjnego w szpitalu właściwym dla jego miejsca zamieszkania tj. w Ż.

Powód ponownym wnioskiem z 9 lutego 2014 r. zwrócił się do Sądu Rejonowego w Żaganiu o wyznaczenie mu konkretnego miejsca odbywania internacji na poziomie podstawowym. W uzasadnieniu wskazał, że już trzecie postanowienie Sądu wskazuje na jego dalszą internację w zakładzie o podstawowym zabezpieczeniu, natomiast przebywa on nadal w zakładzie o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia.

W odpowiedzi na wniosek powoda Sąd Rejonowy w Żaganiu w piśmie z 21 lutego 2014 r. poinformował go, iż organem posiadającym kompetencje do wykonania treści postanowienia jest dyrektor placówki, w której obecnie przebywa. Jak wynika zaś z posiadanych przez Sąd informacji obecnie brak jest miejsc na oddziale o podstawowym systemie zabezpieczeń, co uniemożliwia przeniesienia na ten oddział.

Powód W. G. (1) ponownie zwrócił się do Sądu Rejonowego w Żaganiu o zmianę miejsca wykonywania środka zabezpieczającego poprzez wyznaczenie innego miejsca w piśmie z 14 marca 2014 r. Pismem z 16 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy zwrócił się do Wojewódzkiego Szpitala w G. o udzielenie informacji, czy powód w dalszym ciągu przebywa na oddziale o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia.

W odpowiedzi na powyższe zapytanie ordynator Oddziału Psychiatrycznego (...) Męskiego W. S. (2) poinformował w piśmie z (...) iż obecnie oddział nie dysponuje możliwością przyjęcia powoda z powodu braku miejsc. W. G. (1) został natomiast umieszczony na liście oczekujących pod numerem (...). Jednocześnie powiadomiono, że został przygotowany do otwarcia nowy Oddział (...) o podstawowym stopniu zabezpieczenia, który zostanie otwarty w chwili ukazania się rozporządzenia ministra.

Sąd Rejonowy w Żaganiu kolejnym postanowieniem z dnia 5 czerwca 2014 r. postanowił o dalszym stosowaniu wobec W. G. (1) środka zabezpieczającego w zakładzie psychiatrycznym o podstawowym stopniu zabezpieczenia, uznając tym samym wniosek internowanego o uchylenie środka zabezpieczającego za bezzasadny. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że z opinii nadesłanej przez Szpital Wojewódzki w G. z dnia (...). stan zdrowia W. G. (1) wymaga dalszego leczenia w warunkach szpitalnych. W związku zaś z tym, że nie przejawia on zachowań agresywnych oraz tendencji ucieczkowych, a także brak jest występowania u niego ostrych doznań psychotycznych, stosowanie środka zabezpieczającego na poziomie podstawowym jest wystarczające.

Powód zaskarżył powyższe postanowienie, jednakże po rozpoznaniu zażalenia W. G. (1), Sąd Okręgowy w Zielonej Górze utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie postanowieniem z (...)w sprawie III Kzw 648/14.

W trakcie stosowania wobec powoda środka zabezpieczającego, Sąd nadzorujący uzyskiwał w okresie od (...)r. informacje ze szpitala na okoliczność aktualnego stanu zdrowia powoda. W tym czasie w wydanych przez biegłych opiniach z dnia (...)stwierdzono, iż wprawdzie W. G. (1) wymaga dalszego leczenia w warunkach zamkniętego oddziału psychiatrycznego, gdyż istnieje wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynu o znacznej szkodliwości społecznej, to jednakże z uwagi na nieprzejawianie przez W. G. (1) zachowań agresywnych oraz tendencji ucieczkowych, brak występowania ostrych doznań psychotycznych dalsze stosowanie środka zabezpieczającego na poziomie podstawowym będzie wystarczające.

Na podstawie tych opinii Sąd Rejonowy w Żaganiu wydawał postanowienia, w których orzekał o dalszym stosowaniu wobec W. G. (1) środka zabezpieczającego.

Powód po raz kolejny złożył do Sądu Rejonowego w Żaganiu wniosek o realizację postanowienia Sądu Rejonowego w Żaganiu z dnia (...)o zmianie miejsca wykonywania środka zabezpieczającego na oddziale o zabezpieczeniu podstawowym, wskazując, że od 22 miesięcy przebywa na oddziale o wzmocnionym zabezpieczeniu.

Dopiero w dniu (...) W. G. (1) został przyjęty na Oddział (...), celem odbywania środka zabezpieczającego. Postanowieniem z dnia 19 stycznia 2015 r. w sprawie II Ko 1716/14 Sąd Rejonowy w Żaganiu orzekł

o dalszym stosowaniu wobec W. G. (1) środka zabezpieczającego. W uzasadnieniu wskazał, że z ostatniej opinii jednostki leczniczej wynika, że pomimo stosowania leczenia farmakologicznego oraz stosowania środków psychoterapeutycznych stan zdrowia W. G. (1) nie poprawił się na tyle, aby mógł on przebywać w warunkach wolnościowych.

W wyniku rozpoznania zażalenia powoda na powyższe postanowienie Sąd Okręgowy w Zielonej Górze postanowieniem z 24 kwietnia 2015 r. w sprawie III Kzw 126/15 utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Wojewódzki Szpital w G. zwrócił się pismem z (...) do Sądu Rejonowego z wnioskiem o przesłuchanie na najbliższym posiedzeniu rodzeństwa W. G. (1), którzy deklarują pomoc pacjentowi po ewentualnym zwolnieniu z internacji.

Sąd Rejonowy w Żaganiu w piśmie z (...) zwrócił się do Wojewódzkiego Szpitala w G. z prośbą o nadesłanie informacji o stanie zdrowia W. G. (1) oraz podanie, czy istnieją przesłanki do uchylenia internowanemu środka zabezpieczającego.

W odpowiedzi Wojewódzki Szpital w G. nadesłał opinię w której opiniujący lekarze wskazali, iż W. G. (1) mógłby przebywać poza oddziałem pod warunkiem bezwzględnej kontynuowania leczenia ambulatoryjnego w postaci przyjmowania leków oraz wizyt w (...) co 1-2 miesiące, bieżącego wsparcia ze strony rodziny oraz oddania pacjenta pod dozór kuratora w miejscu zamieszkania.

Postanowieniem z dnia 3 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy w Żaganiu uchylił wobec internowanego W. G. (1) dalsze stosowanie środka zabezpieczającego i nakazał niezwłoczne zwolnienie go z Wojewódzkiego (...) Publicznego Szpitala Wojewódzkiego w G., gdzie było prowadzone leczenie.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że z ostatniej opinii biegłych wynika, iż W. G. (1) nie wymaga dalszego leczenia w warunkach stacjonarnego leczenia psychiatrycznego. Stan zdrowia W. G. (1) w ocenie biegłych nie zagraża porządkowi prawnemu i ryzyku popełnienia czynów o wysokiej szkodliwości społecznej związanej z chorobą.

Nakaz zwolnienia został doręczony powodowi w dniu (...), przy czym ze względu na konieczność zorganizowania transportu dla powoda przez jego rodzinę został on wypisany ze Szpitala Wojewódzkiego w G. w dniu 7 lipca 2015 r.

Oddział (...) Wojewódzkiego Szpitala w G. zgodnie z przepisami był przewidziany dla wykonywania środków zabezpieczających o podstawowym stopniu zabezpieczenia. Od stycznia 2013 r. do 3 grudnia 2014 r. funkcję ordynatora oddziału pełnił W. S. (2). W tym też czasie było 15 miejsc dla osób internowanych o podstawowym zabezpieczeniu i wszystkie były zajęte, w związku z czym nie było możliwości w tamtym czasie, aby powód mógł być internowany na tym oddziale. Do tego obowiązywała lista oczekujących na przyjęcie na oddział.

Na oddziale o podstawowym zabezpieczeniu w przeciwieństwie do oddziału o wzmocnionym zabezpieczeniu nie występuje ochrona. Oddział wprawdzie jest zamknięty dla wszystkich, nie tylko internowanych, lecz nie jest on strzeżony przez ochronę. Personel oddziału otwiera drzwi kluczem po sprawdzeniu osoby wychodzącej. Osoby internowane przebywające na oddziale o podstawowym stopniu zabezpieczenia nie mogą same swobodnie wychodzić, jednakże wyjście takiej osoby z oddziału jest dopuszczalne pod opieką terapeuty.

Ponadto na oddziale o podstawowym zabezpieczenia jest mniejsza liczba zatrudnionego personelu medycznego. Na oddziale o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia na jednego pacjenta przypadają bowiem dwie osoby z personelu medycznego, natomiast na oddziale o podstawowym zabezpieczeniu brak jest szczegółowych uregulowań, co przekładało się na lepszy dostęp pacjentów z oddziału o wzmocnionym zabezpieczeniu do terapii, zajęć i spotkań z psychologiem ze względu na większe możliwości kadrowe. Na oddziale o podstawowym zabezpieczeniu, w którym ordynatorem był W. S. (2), na 48 łóżek przypadał jeden psycholog, zaś na oddziale o wzmocnionym stopniu zatrudnionych było kilku psychologów.

Na oddziale o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia Wojewódzkiego Szpitala w G. występuje ochrona, sale są monitorowane, w oknach znajdują się kraty. Do tego na oddziale tym jest cały czas zapalone światło, również w nocy, ze względu na konieczność monitorowania, czego nie ma na oddziale o podstawowym zabezpieczeniu.

Osoby internowane przebywające na oddziale o wzmocnionym zabezpieczeniu w Szpitalu Wojewódzkim w G. mają możliwość spacerów jedynie po wyznaczonym ogrodzonym terenie pod opieką personelu. Na oddziale tym obowiązuje ponadto bezwzględny zakaz palenia. Na oddziale o podstawowym stopniu zabezpieczenia została wydzielona palarnia. Ponadto na oddziale o wzmocnionym zabezpieczeniu zdarzają się sytuacje z udziałem agresywnych pacjentów, wobec których sanitariusze mają uprawnienia do używania środków przymusu bezpośredniego .

Do stycznia 2016 r., tj. do otwarcia odrębnego oddziału o podstawowym stopniu zabezpieczenia w Szpitalu Wojewódzkim w G. internowani przebywali w tych samych salach co inni pacjenci, co skutkowało rotacją w składzie oddziału i niedogodnością dla osób internowanych. Natomiast na oddziale o wzmocnionym zabezpieczeniu przebywają tylko internowani, przy czym rotacja pacjentów jest zdecydowanie mniejsza.

Na obu oddziałach obowiązuje natomiast taka sama procedura w zakresie przyjmowania leków przez pacjentów. Jeżeli pacjent się przeciwstawia, to zgodnie z przepisami o przymusie bezpośrednim, może otrzymać te leki wbrew swojej woli. Pacjent dostaje leki odpowiednio do jego stanu zdrowia, bez względu na oddział na jakim przebywa. Ta sama reguła dotyczy badań, a także konsultacji specjalistycznych.

Jeśli pacjent przebywa na oddziale o wzmocnionym zabezpieczeniu dłużej i oczekuje na przeniesienie do oddziału o podstawowym stopniu zabezpieczenia, to dla personelu medycznego pozostaje to bez znaczenia, albowiem oznacza to i tak, że ma on być leczony w warunkach zamkniętego zakładu. Leczenie pacjenta jest bowiem takie samo niezależnie od oddziału na którym przebywa. Różnice dotyczą kwestii zabezpieczeń oraz bardziej zaostrzonego regulaminu.

W obu oddziałach wizyty lekarskie odbywały się o godzinie 8.00, po których internowani mogli odpoczywać. W obu oddziałach cisza nocna rozpoczynała się o godzinie 22.00. Niezależnie od oddziału internowani mogą posiadać własną odzież oraz środki higieny osobistej. W przypadku zniszczenia odzieży lub jej braku, jak również braku środków higieny , zakład wydawał odpowiednie rzeczy pacjentom.

W trakcie pobytu powoda w Wojewódzkim Szpitalu w G. na oddziale o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia, powód był dwukrotnie przenoszony. Raz przebywał w sali sześciuosobowej, a raz w sali czteroosobowej. Na korytarzu między internowanymi dochodziło często do kłótni. Powód ze względu na ilość osób internowanych i niewielką powierzchnię na stołówce, musiał czekać na zwolnienie się miejsca, aby spożyć posiłek. Na oddziale o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia powód był sprawdzany , czy połknął leki poprzez zagłębienie do ust przez personel medyczny.

Na oddziale o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia powód został odwiedzony przez swojego znajomego J. G. i innego kolegę, którzy wystąpili na piśmie do dyrekcji szpitala o zgodę na wizytę. Spotkanie trwało około pół godziny i odbywało się w wydzielonym pomieszczeniu. W jego trakcie powód skarżył się na niestanność sądu, a także na niebezpieczną sytuację panującą na oddziale. Dodatkowo miał zastrzeżenia co do pracy personelu medycznego, który przymusowo aplikował mu leki.

J. G. telefonował ponadto średnio raz w tygodniu do powoda, żeby podtrzymywać go na duchu, co było jednak utrudnione, ze względu na to, że na oddziale o wzmocnionym zabezpieczeniu nie można było mieć telefonów komórkowych i jedyny kontakt był przez telefon znajdujący się na korytarzu. Do tego korzystanie z telefonu było możliwe wyłącznie w wyznaczone dni i określone godziny.

Po przeniesieniu na oddział o podstawowym zabezpieczeniu powód przebywał w czteroosobowej sali . Na oddziale przebywało mniej agresywnych pacjentów, choć także dochodziło między nimi do kłótni. Na stołówce było więcej miejsca i nie było problemów ze spożywaniem posiłków. Do tego na świetlicy znajdował się telewizor. Wejście na świetlicę było uzależnione od uzyskania zgody. Powód mógł posiadać telefon komórkowy.

Powód po wyjściu ze szpitala zamieszkał w swoim dwupokojowym mieszkaniu, stanowiącym jego własność. Jego łączne dochody to kwota ok. 1.000 zł miesięcznie z tytułu renty i dodatku pielęgnacyjnego. Posiada oszczędności w wysokości 1.000 zł.

Powód nie korzysta z pomocy opieki społecznej, nie ma też żadnego zadłużenia.

Ma dwóch braci i dwie siostry oraz dwójkę dzieci, z którymi nie utrzymuje kontaktu.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało częściowo na uwzględnienie .

W przedmiotowej sprawie powód W. G. (1) dochodził zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku z pobytem na oddziale o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia w (...) Szpitalu Wojewódzkim w G. , pomimo prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Żaganiu z dnia 10 stycznia 2013 r. o zmianie sposobu wykonywania środka zabezpieczającego . Powód wywodził , iż przez okres 22 miesięcy i 23 dni był poddawany dodatkowym rygorom znacząco pogarszającym jego komfort życia i funkcjonowania, co skutkowało wystąpieniem u niego permanentnego stresu , poczucia bezsilności i niesprawiedliwości . Pobyt na oddziale skutkowało także permanentnym naruszeniem nietykalności osobistej powoda , jego godności i intymności, zarówno przez pozostałych internowanych , jak i przez personel zakładu psychiatrycznego .

Przy tak szeroko zakreślonej podstawie faktycznej niniejszego powództwa podstaw prawnych żądania powoda upatrywać należało w przepisach zarówno art. 23 k.c., art. 24 k.c. i art. 448 k.c., jak również w przepisach art. 445 k.c. i 444 k.c.

Przepis art. 417 k.c. nie ma zastosowania do odpowiedzialności Skarbu Państwa za naruszenie dóbr osobistych w postaci np. czci, dobrego imienia, godności, gdyż odpowiedzialność za naruszenie tych dóbr osobistych uregulowana jest w sposób odrębny właśnie w art. 23, 24 i 448 k.c. Jedynie szczególny rodzaj dóbr osobistych w postaci zdrowia i wolności może podlegać także ochronie przewidzianej w art. 444 i 445 k.c. Jeżeli szkodę lub krzywdę wynikającą z rozstroju zdrowia wywołało niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej odpowiedzialność Skarbu Państwa opiera się na zasadach art. 417§1 k.c., a zadośćuczynienie przysługuje na podstawie art. 445§1 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r., sygn. akt V CSK 352/09, Palestra 2010/5-6/236, LEX nr 584223).

Regulacje dotyczące określenia rodzaju zakładu psychiatrycznego, w którym ma być wykonywany środek zabezpieczający, dotyczą sfery praw i obowiązków, zawierają bowiem ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych praw i wolności. Wobec czego przed umieszczeniem sprawcy w zakładzie psychiatrycznym sąd jest obowiązany nie tylko zasięgnąć opinii komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających, ale po jej otrzymaniu wydać postanowienie określające rodzaj zakładu psychiatrycznego, w którym ma być umieszczony sprawca. Artykuł 201§2 k.k.w. jednoznacznie obliguje sąd wykonujący orzeczenie o zastosowaniu omawianego środka zabezpieczającego do określenia rodzaju zakładu, o którym mowa w art. 200§2 k.k.w., dopiero po zasięgnięciu opinii komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających (zob. postanowienie SA w Lublinie z dnia 7 czerwca 2006 r., II AKzw 355/06, KZS 2006, z. 12, poz. 43, LEX nr 277387).

W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną jest to, że Sąd Rejonowy w Żaganiu postanowieniem z dnia 18 października 2007 r. w sprawie sygn. akt II K 426/07 umorzył postępowanie przygotowawcze w sprawie sygn. akt 1Ds.644/07 Prokuratury Rejonowej w Żaganiu wobec podejrzanego W. G. (1) i jednocześnie orzekł wobec niego środek zabezpieczający w postaci umieszczenia w odpowiednim stacjonarnym zakładzie lecznictwa psychiatrycznego. Po dwukrotnym zasięgnięciu opinii Komisji Psychiatrycznej do spraw Środków Zabezpieczających Sąd Rejonowy w Żaganiu w postanowieniu z dnia 8 października 2008 r. określił miejsce wykonywania wobec W. G. (1) środka zabezpieczającego w Wojewódzkim Szpitalu (...) dla (...)i (...) (...) (...) w C., gdzie powód został przyjęty w dniu (...)

Poza sporem pozostaje również to, że powód po dwukrotnym oddaleniu się ze szpitala w C., na wniosek dyrektora tej placówki , na podstawie wydanej w dniu 10 lutego 2010 r. opinii Komisji (...) do spraw Środków Zabezpieczających został postanowieniem Sądu Rejonowego w Żaganiu z dnia 30 marca 2010 r. przeniesiony do zakładu psychiatrycznego opieki zdrowotnej dysponującego wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia tj. do (...) Publicznego Szpitala Wojewódzkiego w G.

Analiza dok. akt sprawy Sądu Rejonowego w Żaganiu o sygn. akt II K 426/17 nie nasuwa wątpliwości, że postępowanie Sądu Rejonowego w Żaganiu było prawidłowe. Nie sposób dopatrzeć się uchybień procesowych w prowadzonym wobec powoda postępowaniu, w tym związanym z zastosowaniem wobec niego środka zabezpieczającego. Działania Sądu były działaniami opartymi na obowiązującej wówczas procedurze. Także sąd nadzorujący wykonanie środka zabezpieczającego, w tym wykonywanego wobec powoda w (...) Publicznym Szpitalu Wojewódzkim w G. postępował zgodnie z obowiązującą procedurą, zasięgając aktualnych opinii o stanie zdrowia powoda.

W jednej z takich opinii tj. opinii z dnia 30 listopada 2012 r. biegli stwierdzili, że wprowadzie W. G. (1) w dalszym ciągu wymaga kontynuowania leczenia w warunkach oddziału psychiatrycznego, niemniej jednak jego stan zdrowia pozwala na dalsze leczenie w oddziale psychiatrycznym o podstawowym stopniu zabezpieczenia. Na tej podstawie Sąd Rejonowy w Żaganiu wydał w dniu 10 stycznia 2013 r. postanowienie w sprawie sygn. akt II Ko 1976/12, w którym orzekł o dalszym stosowaniu wobec W. G. (1) środka zabezpieczającego, jednakże zmienił miejsce jego wykonywania na zakład psychiatrycznej opieki zdrowotnej o podstawowym stopniu zabezpieczenia.

Procedura przenoszenia osób internowanych między zakładami psychiatrycznymi wykonującymi środek zabezpieczający była uregulowana w § 11-14 r. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających oraz składu, trybu powoływania i zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających. Procedura ta przedstawiała się inaczej niż procedura umieszczenia takiej osoby w zakładzie psychiatrycznym. I tak, zgodnie § 12 ww. rozporządzenia z wnioskiem o przeniesienie, o którym mowa w § 11 ust. 1 występuje do sądu kierownik zakładu, w którym sprawca przebywa. W myśl § 12 ust. 2 z takim wnioskiem mógł zwrócić się również sam sprawca lub jego przedstawiciel ustawowy. Po złożeniu takiego wniosku sąd w celu zapewnienia prawidłowego przenoszenia sprawców do innego zakładu wykonującego środek zabezpieczający mógł zasięgnąć opinii komisji (§ 13 ust. 1 rozporządzenia).

Z powyższego wynika, że sąd nie był zobowiązany do zasięgnięcia takiej opinii komisji, na co wskazuje w szczególności użycie w § 13 ust. 1 rozporządzenia zwrotu - „sąd może zasięgnąć opinii komisji”. Sąd ten zobowiązany był jednak na mocy § 13 ust. 2 i 3 do przesłania komisji stosownej dokumentacji, która z kolei zgodnie z §13 ust. 3 była zobligowana do przedstawienia propozycji miejsca dalszego wykonywania środka zabezpieczającego. Przy czym niezależnie od tego, w jakiej formie stanowiska komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających oczekiwał sąd – opinia czy tylko propozycja – sąd miał obowiązek powstrzymać się z wydaniem postanowienia do czasu otrzymania stosownego dokumentu w tym przedmiocie (zob. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 września 2012 r., II AKzw (...), LEX nr 1217656 i z dnia 16 stycznia 2013 r., II AKzw (...), LEX nr 1254313; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 grudnia 2012 r., II AKzw (...), LEX nr 1236891; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 stycznia 2013 r., II AKzw (...), LEX nr 1246655). Wydana bowiem przez komisję psychiatryczną do spraw środków zabezpieczających opinia, czy też propozycja miejsca dalszego wykonywania środka zabezpieczającego legitymizowała sąd do przesłania kierownikowi tego zakładu polecenia przyjęcia sprawy.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać wyraźnie należy, że Sąd Rejonowy w Żaganiu po otrzymaniu opinii z dnia 30 listopada 2012 r., w której biegli wskazali na możliwość przeniesienia w celu dalszego leczenia powoda na oddział psychiatryczny o podstawowym stopniu zabezpieczenia, zobowiązany był przed wydaniem postanowienia z dnia 10 stycznia 2013 r. przesłać odpowiednią dokumentację powoda komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających i oczekiwać na propozycję komisji co do miejsca dalszego wykonywania środka zabezpieczającego. Sąd Rejonowy w Żaganiu powyższego obowiązku nie dopełnił. Zwrócił się bowiem bezpośrednio do (...) Publicznego Szpitala Wojewódzkiego w G. pismem z dnia 18 kwietnia 2013 r. o podanie informacji, czy w szpitalu znajduje się oddział psychiatryczny o podstawowym stopniu zabezpieczenia, a po otrzymaniu zwrotnej informacji niezwłocznie polecił przyjęcie powoda na Oddział (...) Szpitala Wojewódzkiego w G. w celu wykonywania środka zabezpieczającego w zakładzie o podstawowym stopniu zabezpieczenia. Jak się okazało, wykonanie powyższego polecenia nie było możliwe ze względu na brak wolnych miejsc na oddziale, o czym poinformował sąd ordynator oddziału W. S. (3). Sąd Rejonowy w Żaganiu na powyższą informację nie zareagował właściwie. Nie zwrócił się bowiem

do komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających o wskazanie innego zakładu psychiatrycznego , oczekując na zwolnienie miejsca w wybranym przez siebie zakładzie . Podkreślić należy ,że zgodnie z przepisem §13 ww. rozporządzenia w celu zapewnienia prawidłowego przenoszenia sprawców do innego zakładu wykonującego środek zabezpieczający sąd może zasięgać opinii komisji. W sytuacji natomiast , gdy sąd nie korzysta z takiej możliwości (tj. nie zasięga opinii) zobowiązany jest przesłać komisji stosowną dokumentację, a więc orzeczenie sądu o zastosowaniu środka zabezpieczającego, opinie biegłych psychiatrów i ewentualnie inne opinie, a także opinię kierownika zakładu, w którym internowany przebywa. Komisja po otrzymaniu stosownej dokumentacji niezwłocznie, najpóźniej w terminie miesiąca, przesyła sądowi propozycję miejsca dalszego wykonywania środka zabezpieczającego wraz z jej uzasadnieniem (§ 13 ust. 2 i 3 rozporządzenia). § 8a ww. rozporządzenia stanowi ,iż w przypadku braku wolnych miejsc w zakładzie psychiatrycznym lub zakładzie leczenia odwykowego właściwym ze względu na obszar działania według miejsca zamieszkania sprawcy, komisja może wskazać jako miejsce wykonywania środka zabezpieczającego inny zakład psychiatryczny dysponujący odpowiednimi warunkami zabezpieczenia. Dodać w tym miejscu trzeba ,że zgodnie z § 7 pkt 4 rozporządzenia , jednym z zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających jest analiza informacji o liczbie dostępnych miejsc w zakładach psychiatrycznych przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających.

Skoro zatem Sąd Rejonowy w Żaganiu zaniechał zwrócenia się do komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających o wskazanie innego zakładu psychiatrycznego , oczekując na zwolnienie miejsca w wybranym przez siebie zakładzie, a nadto nie przesłał komisji wymaganej dokumentacji , należy uznać, że jego zaniechania były bezprawne, doprowadzając do niczym nieuzasadnionego przetrzymywania powoda na oddziale psychiatrycznym o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia.

Nadto wyraźnie zaznaczyć należy, że w postanowieniu z dnia 10 stycznia 2013 r., jak i w kolejnych postanowieniach w przedmiocie zmiany miejsca wykonywania środka zabezpieczającego, Sąd Rejonowy w Żaganiu ograniczył się jedynie do wskazania rodzaju zakładu, w jakim miał być wykonywany środek zabezpieczający wobec powoda, pomimo tego, że w postanowieniu powinna być także wskazana siedziba tego zakładu . Zgodnie bowiem z art. 201 § 2 k.k.w., wykonując orzeczenie o zastosowaniu środka zabezpieczającego związanego z umieszczeniem w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym lub w zakładzie leczenia odwykowego, sąd , po zasięgnięciu opinii komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających, określa rodzaj zakładu, o którym mowa w art. 200 § 2 lub 3, i przesyła odpis orzeczenia wraz z poleceniem doprowadzenia sprawcy właściwej stacji pogotowia ratunkowego, właściwej jednostce Policji lub właściwemu organowi wojskowemu, a odpis orzeczenia i polecenie przyjęcia kierownikowi właściwego zakładu. Zwrot „określa rodzaj zakładu” należy rozumieć jako obowiązek sądu do wskazania w postanowieniu również siedziby zakładu psychiatrycznego, co ma znaczenie z tego powodu, że wskazanie przez komisję konkretnego zakładu stwarza domniemanie, iż zakład ma możliwości przyjęcia sprawcy co jest związane z problem wolnych miejsc w zakładach psychiatrycznych (zob. A. Kwieciński, Lecznictwo środków zabezpieczających..., s. 142, i S. Lelental, Kodeks karny wykonawczy..., 2010, s. 802).

Pobyt sprawcy w zakładzie psychiatrycznym dysponującym warunkami wzmocnionego zabezpieczenia jest możliwy zgodnie z art. 200b k.k.w. (w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 r.) jedynie w sytuacji , gdy : 1) jego zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu innych osób lub powodujące niszczenie przedmiotów znacznej wartości nie mogą być opanowane w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym lub w zakładzie leczenia odwykowego, dysponującym warunkami podstawowego zabezpieczenia , 2) nie jest możliwe zapobieżenie samowolnemu oddaleniu się z zamkniętego zakładu psychiatrycznego lub z zakładu leczenia odwykowego, dysponującego warunkami podstawowego zabezpieczenia sprawcy, stwarzającego zagrożenie poza zakładem. W postanowieniu z dnia 10 stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy w Żaganiu potwierdził ,że W. G. (1) warunków tych nie spełnia. Wprawdzie nie jest rolą sądu poszukiwanie zakładu psychiatrycznego, w którym ma być wykonywany środek zabezpieczający, to jednak nie usprawiedliwia to bezczynności Sądu Rejonowego w Żaganiu. W sytuacji bowiem braku wolnych miejsc w wybranym przez sąd zakładzie psychiatrycznym , Sąd Rejonowy w Żaganiu powinien był wystąpić do komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających o wskazanie kolejnego zakładu psychiatrycznego , w którym taki środek mógłby być wykonywany. W myśl bowiem §11 ust. 2 ww. rozporządzenia pobyt sprawcy w zakładzie psychiatrycznym dysponującym warunkami

wzmocnionego zabezpieczenia nie powinien trwać dłużej, niż jest to konieczne dla zmniejszenia zagrożenia sprawcy dla otoczenia i jego skłonności do ucieczek.

Wbrew temu co twierdzi strona pozwana, to sąd za pośrednictwem sędziego penitencjarnego w myśl art. 32 k.k.w. sprawuje nadzór nad legalnością i prawidłowością środka zabezpieczającego związanego z umieszczeniem w zakładzie zamkniętym. Ponadto to sąd sprawuje nadzór nad postępowaniem wykonawczym w sprawach karnych, szczególnie nad wykonywaniem kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności, grzywny, środków karnych i zabezpieczających. Kierownik zakładu psychiatrycznego jest jedynie organem postępowania wykonawczego, który realizuje lecznicze środki zabezpieczające, w myśl art. 2 pkt 5 k.k.w., a nie jak twierdzi strona pozwana organem nadzorującym wykonywanie tego środka. Brak zatem podstaw do przyjęcia, iż za zaistniały stan rzeczy odpowiada (...) Publiczny Szpital Wojewódzki w G. (a następnie (...) . sp . z o.o.) .

Z dowodów zgromadzonych w sprawie nie wynika, by odpowiedzialność za bezprawny pobyt powoda w zakładzie psychiatrycznym o wzmożonym stopniu zabezpieczenia we wskazywanym przez niego okresie ponosił Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Zdrowia jako organ odpowiedzialny za zapewnienie właściwego miejsca wykonywania środków zabezpieczających zgodnie z art. 201 k.k.w. Sąd Rejonowy w Żaganiu nie zwrócił się bowiem do komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających o wskazanie miejsca wykonywania tego środka, czym uniemożliwił jej ewentualne działania mające umocowanie w §8a ww. rozporządzenia.

Konieczną przesłanką dla udzielenia ochrony przewidzianej w art. 24§1 k.c. jest przesłanka bezprawności. Za bezprawne uważa się działanie naruszające dobro osobiste, które jest sprzeczne z normami prawnymi, a w szerokim ujęciu także z porządkiem prawnym i zasadami współżycia społecznego. Zakres i sposób działania sądu, a także granice dopuszczalnego wkroczenia przez niego w sferę dóbr osobistych stron i innych uczestników postępowania wyznaczają przepisy prawa procesowego. Bezprawność czynności sądu musi wynikać z oczywistych rażących błędów w zakresie stosowania przepisów procesowych lub stanowić działanie wykraczające w sposób oczywisty i niepodlegający dyskusji poza te przepisy (zob. w odniesieniu do bezprawności czynności sędziego wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2014 r., II CSK 407/13, OSNC 2015, nr 4, poz. 47). Z taką sytuacją mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie. Analiza dok. akt sprawy Sądu Rejonowego w Żaganiu wykazała bowiem oczywiste uchybienia procesowe w prowadzonym wobec powoda postępowaniu, przy czym odpowiedzialność Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Rejonowego w Żaganiu wynika z bezprawnego i niczym nieuzasadnionego przetrzymywania powoda w zakładzie psychiatrycznym o wzmożonym zabezpieczeniu, a nie pozbawienia go wolności, co wywodził powód.

Powód wykazał, że przez 22 miesiące i 23 dni doszło do nadmiernej ingerencji w sferę jego wolności i praw jako osoby internowanej, a zatem, że zaistniał stan bezprawnego i zawinionego naruszenia jego dóbr osobistych. Pobyt na oddziale o wzmożonym stopniu zabezpieczenia wiązał się bowiem z ograniczeniem przysługujących powodowi uprawnień, dla W. G. (1) stanowił traumatyczne przeżycie, potęgowane świadomością, iż powinien przebywać na oddziale o podstawowym stopniu zabezpieczenia. Ograniczenia jakim powód był poddawany miały radykalny charakter i wiązały się z naruszeniem jego praw i wolności obywatelskich, a przy tym wiązały się z wystąpieniem u powoda permanentnego stresu, bezsilności oraz poczucia krzywdy w związku z bezprawnym działaniem sądu.

Powód w swoich zeznaniach podkreślał, że wyjątkowo uciążliwe były dla niego ograniczenia związane z możliwością kontaktu telefonicznego. Zgodnie z §2 ust. 1 pkt 4 regulaminu psychiatrii sądowej o wzmożonym zabezpieczeniu prawo do kontaktu telefonicznego zostało ograniczone jedynie do stacjonarnych aparatów telefonicznych znajdujących się na terenie placówki leczniczej, w godzinach ustalonych przez kierownika zakładu. W zakładzie dysponującym podstawowymi warunkami zabezpieczenia powód mógł swobodnie korzystać z prywatnego telefonu, co niewątpliwie wpłynęło znacząco na jego kondycję psychiczną, na co w swoich zeznaniach zwrócił szczególnie uwagę świadek J. G..

Zauważyć także należy, że w zakładzie o wzmożonym zabezpieczeniu pacjentowi nie przysługuje prawo do korzystania z przepustek. Z kolei zgodnie z art. 204d§1 k.k.w. sprawcy przebywającemu w zakładzie psychiatrycznym, o którym mowa w art. 200 c k.k.w. można udzielić zezwolenia na czasowy pobyt poza zakładem pod opieką członka

rodziny lub osoby godnej zaufania, jeżeli jest to uzasadnione względami terapeutycznymi lub ważnymi względami rodzinnymi, zaś niebezpieczeństwo, że sprawca przebywający poza zakładem dopuści się czynu zabronionego lub zagrazi własnemu życiu lub zdrowiu, jest nieznaczne. Udzielenie zgody na przepustkę nie jest zatem obligatoryjne i nie jest prawem internowanego, ale ma on prawo, o ile przebywa w zakładzie psychiatrycznym o podstawowym zabezpieczeniu, do ubiegania się o jej uzyskanie. Powodowi odebrano to prawo na okres prawie 23 miesięcy. Przebywając w zakładzie o wzmocnionym zabezpieczeniu nie mógł swobodnie się poruszać, ani tym bardziej opuścić zakładu nawet pod opieką personelu medycznego. Zgodnie z §4 ust.1 pkt 3 ww. rozporządzenia miał jedynie dostęp do ogrodzonego terenu rekreacyjnego.

Zakłady psychiatryczne dysponujące warunkami wzmocnionego zabezpieczenia, oprócz zapewnienia stałego nadzoru nad sprawcami przebywającymi w zakładzie i wyposażenia drzwi i okien w urządzenia uniemożliwiające sprawcom samowolne opuszczenie zakładu (podobnie jak w zakładach o podstawowym zabezpieczeniu), są także wyposażone w system telewizji wewnętrznej umożliwiający obserwację drzwi wejściowych, okien zewnętrznych, sal ogólnych, izolatek oraz korytarzy, elektroniczny system sygnalizujący niekontrolowane otwarcie drzwi i okien (§ 4 ww. rozporządzenia). W swoich zeznaniach powód podkreślał, że ciągle monitorowanie było dla niego uciążliwe, przeszkadzało mu, że światło pali się także w nocy.

Dodać trzeba, że powód na skutek pobytu na oddziale o wzmocnionym zabezpieczeniu doznawał także ograniczeń w zakresie prawa do prywatności. Odwoływanie się bowiem w art.204b k.k.w. do przepisów art. 200§2 pkt 2 i 3 k.k.w. oznacza, iż kontrola przedmiotów posiadanych przez sprawców oraz pomieszczeń, w których oni przebywają, jest niedopuszczalna w zakładach psychiatrycznych dysponujących warunkami podstawowego zabezpieczenia. Regułę tę potwierdza §6 regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania środków zabezpieczających.

Odnosząc się do zarzutu powoda, że w zakładzie o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia dochodziło do sytuacji, że siłą zmuszano go do zażywania leków, wskazać należy, że zgodnie z art. 204a k.k.w. wobec sprawcy umieszczonego w zakładzie psychiatrycznym można stosować środki przymusu bezpośredniego na zasadach, w trybie i w sposób określony w przepisach o ochronie zdrowia psychicznego. Kwestię tę szczegółowo wyjaśniła świadek Z. K. wskazując, że o ile pacjent nie przyjmuje dobrowolnie leków, zgodnie z przepisami o przymusie bezpośrednim może je otrzymać wbrew swojej woli, przy czym procedura jest taka sama na wszystkich oddziałach.

Powód przebywając na oddziale o podstawowym zabezpieczeniu miał możliwość swobodnych rozmów telefonicznych, częstszych widzeń, a przede wszystkim możliwość czasowego opuszczenia zakładu. Do tego, przy zachowaniu warunków określonych regulaminem placówki leczniczej, mógł korzystać ze świetlicy, w tym oglądać telewizję. Z zeznań powoda jak również zeznań świadka J. G. wynika, że po opuszczeniu przez powoda zakładu dysponującego warunkami wzmocnionego zabezpieczenia zachowanie powoda uległo poprawie, przestał narzekać na panujące w placówce warunki, korzystając w pełni z przysługujących mu uprawnień jako osoby internowanej.

Niewątpliwie na skutek bezprawnego pobytu powoda przez prawie 23 miesiące w zakładzie psychiatrycznym dysponującym warunkami wzmocnionego zabezpieczenia doszło do naruszenia godności powoda.

W ocenie Sądu Okręgowego, oceniając to obiektywnie, powód miał prawo czuć się poniżony, czy lekceważony. Wielokrotnie zabiegał bowiem o to, by przeniesiono go do zakładu psychiatrycznego o podstawowym zabezpieczeniu, zgodnie z postanowieniem z dnia 10 stycznia 2013 r., ale dopiero po ponad 22 miesiącach rzeczywiście przeniesiono go do zakładu tego typu. Przez wskazywany okres nie mógł korzystać z wielu praw i wolności obywatelskich internowanego, co szczegółowo opisano wyżej.

Podstawą żądania rekompensaty za doznaną krzywdę jest naruszenie dobra osobistego i wynikająca z tego faktu szkoda niemajątkowa. Pomiędzy nimi musi zaistnieć związek przyczynowy o charakterze adekwatnym, czyli szkoda musi być normalnym następstwem określonego działania, czy też zaniechania. W ocenie Sądu powód wykazał, że pomiędzy wskazywanym przez niego działaniem bezprawnym Skarbu Państwa, a naruszeniem jego dóbr osobistych istnieje adekwatny związek przyczynowy.

W świetle powyższego Sąd uznał, iż roszczenie powoda jest częściowo uzasadnione w oparciu o art. 24 § 1 k.c. i art. 448 k.c.

Podstawą uwzględnienia powództwa nie mógł być przy tym przepis art. 445§1 i 2 k.c. w zw. z art. 444 k.c. Przepis art. 445 k.c. przewiduje możliwość przyznania zadośćuczynienia jako postaci naprawienia krzywdy, czyli szkody niemajątkowej na osobie, w wypadku doznania krzywdy w związku z naruszeniem dóbr określonych w art. 444 k.c. (art. 445 §1 k.c.) oraz w wypadku pozbawienia wolności (art. 445§2 k.c.). Powód nie udowodnił, by na skutek bezprawnego działania pozwanego doszło u niego do uszkodzenia ciała czy wywołania rozstroju zdrowia, co omówiono wyżej. W okolicznościach faktycznych sprawy nie można także uznać, by w przypadku powoda doszło do – „ pozbawienia wolności ” w rozumieniu art. 445§2 k.c. Umieszczenie powoda w zakładzie psychiatrycznym nastąpiło na mocy prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Żaganiu z dnia 18 października 2007 r. w sprawie IIK 426/07, z kolei zwolnienie powoda nastąpiło na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Żaganiu z dnia 3 lipca 2015 r. w sprawie II Ko. 1185/15. Sam pobyt powoda w placówce leczniczej był zatem legalny. Okoliczność, że przez prawie 23 miesiące przebywał powód w placówce dysponującej wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia, zamiast w placówce dysponującej podstawowymi warunkami zabezpieczenia nie oznacza, że został on bezprawnie umieszczony w zakładzie psychiatrycznym. W literaturze prawniczej wyklucza się "szerokie" rozumienie wolności w odniesieniu do ww. przepisu (np. wolność od niepokojenia, wolność od oglądania przykrych obrazów, swoboda decyzji w zakresie procesu leczenia itd.), co nie wyklucza oczywiście możliwości naruszenia przez działania naruszające ową "szeroko" rozumianą "wolność" innych dóbr osobistych, chronionych przez art. 448 k.c. (tak Kodeks Cywilny Tom I red. Gutowski, 2016, wyd 1 /Mularski, podobnie A. Olejniczak, w: Kidyba, Komentarz KC, t. III, 2014, s. 563; G. Bieniek, J. Gudowski, w: Gudowski, Komentarz KC, Ks. III, cz. 1, 2013, s. 756).

W niniejszej sprawie Sąd ustalając wysokość zadośćuczynienia wziął pod uwagę wszystkie istotne okoliczności wpływające na rozmiar doznanej krzywdy. Zasądzenie zadośćuczynienia lub określonej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny ma charakter fakultatywny i od oceny sądu zależy przyznanie pokrzywdzonemu ochrony w tej formie, nawet jeśli spełniona została przesłanka w postaci bezprawności naruszenia dobra osobistego. Podobnie jak na tle przepisu art. 445 nie oznacza to jednak dowolności i niczym nieograniczonej arbitralności oceny sędziowskiej. Kryteria wyżej sformułowane, wynikające z ukształtowanego na tle art. 445 orzecznictwa sądowego, znajdują zastosowanie również na tle regulacji art. 448. Podstawowym kryterium pozostaje rozmiar i intensywność doznanej krzywdy (ocenianej według miar zobiektywizowanych), stopień negatywnych konsekwencji dla pokrzywdzonego wynikających z dokonanego naruszenia dobra osobistego, w tym także niewymiernych majątkowo (np. utrata dobrego imienia prowadząca do zmniejszenia szans na realizację kariery zawodowej). Jedną z istotnych przesłanek oceny jest również stopień zawinienia po stronie sprawcy naruszenia (nie ma tu jednak prostej zależności i nie można z góry założyć, że nieumyślność zachowania będzie zawsze zasługiwała na łagodniejsze potraktowanie). Wskazuje się także na kryterium w postaci sytuacji majątkowej zobowiązanego (por. np. wyr. Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1010/00, OSN 2003, Nr 4, poz. 56). Kryterium to może mieć jednak charakter posiłkowy, a nie decydujący o wysokości zadośćuczynienia („Kodeks cywilny. Komentarz do art.1-449”. Tom I - red. prof. dr hab. K.Pietrzykowski). Zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną. Jednocześnie wysokość ta nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być „odpowiednia” w tym znaczeniu, że powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2001 r., III CKN 427/00- LEX nr 52766).

Naruszenie godności powoda i jego praw i wolności obywatelskich jako osoby internowanej są znaczne. Powodowi do dzisiaj towarzyszy poczucie krzywdy. Pamięta, że przez okres prawie 23 miesięcy pozostawał bezsilny, licząc na szybką zmianę miejsca wykonywania środka zabezpieczającego. Jego prośby przez długi czas pozostawały bez skutecznej reakcji. Nie mógł korzystać we wskazywanym okresie z szeregu uprawnień, jakie przysługują osobom internowanym przebywającym w zakładach psychiatrycznych o podstawowym stopniu zabezpieczenia, a jednocześnie doznawał uciążliwości związanych z warunkami obowiązującymi w zakładach psychiatrycznych o wzmocnionym

stopniu zabezpieczenia. Przechowywanie powoda w takich warunkach przez dłuższy czas wywołało u niego poczucie krzywdy, żalu i frustracji.

W tej sytuacji, w ocenie Sądu kwota 20.000 zł stanowi dla powoda odpowiednią sumę, rekompensującą negatywne skutki naruszenia jego dóbr osobistych. Zdaniem Sądu zasądzona kwota jest adekwatna do zakresu cierpienia powoda, spełnia jednocześnie funkcje kompensacyjną i prewencyjno-wychowawczą, dając satysfakcję osobie, której dobra zostały naruszone. Kwota 20.000 zł nie doprowadzi do wzbogacenia powoda, nie jest wygórowana i odpowiada doznanej krzywdzie.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c., zgodnie z żądaniem pozwu tj. od daty uprawomocnienia się wyroku.

W pozostałej części powództwo jako bezzasadne oddalono.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie doszło do przedawnienia roszczenia powoda. Najwcześniejszym momentem, z którym należy wiązać istnienie u powoda wiedzy zarówno co do szkody, jaki i osoby obowiązanej do jej naprawienia, jest opuszczenie przez powoda zakładu psychiatrycznego tj. dzień 7 lipca 2015 r, albowiem dopiero wówczas powód mógł uzyskać wiarygodne informacje o bezprawności działania Sądu Rejonowego w Żaganiu. Wprawdzie powód już w dniu 27 czerwca 2013 r., a więc w dniu wydania przez Sąd Rejonowy w Żaganiu kolejnego postanowienia w przedmiocie stosowania środka zabezpieczającego, mógł mieć subiektywną świadomość, czy przeświadczenie, że zaniechanie Sądu może wyrządzić mu szkodę, niemniej jednak takiego rodzaju subiektywne przekonanie powoda zostało potwierdzone przez jego obecnego pełnomocnika dopiero po opuszczeniu przez powoda zakładu psychiatrycznego. Od tego zatem momentu rozpoczął swój bieg trzyletni termin przedawnienia roszczenia, który został przerwany przez powoda w dniu 3 października 2016 r. z uwagi na wytoczenie przedmiotowego powództwa o zapłatę.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych należnych od strony powodowej Sąd oparł na treści art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2016 r. poz.623).Obciążenie nieuiszczonymi kosztami sądowymi powoda w jego sytuacji osobistej i majątkowej, w szczególności ze względu na fakt, iż nie pracuje on zarobkowo, utrzymując się wyłącznie z renty, jest nieuzasadnione. Charakter i okoliczności sprawy za takim rozstrzygnięciem również przemawiały.

O kosztach zastępstwa procesowego należnych od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej Sąd orzekł w oparciu o art. 102 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód zaskarżając go w części oddalającej powództwo. Apelujący podniósł zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj. art. 445 par.2 kc poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy powód został pozbawiony wolności oraz art. 448kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na nieuwzględnieniu istotnych przesłanek określenia odpowiedniego zadośćuczynienia. Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz obciążenia pozwanego kosztami procesu za obie instancje w całości.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelację powoda tylko w części dotyczącej wysokości kwoty przyznanego zadośćuczynienia należało uznać za zasadną. Sąd Apelacyjny w całości podzielił dokonane przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne i rozważania prawne, przyjmując je za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Przechodząc zaś do podniesionych w apelacji powoda zarzutów, stwierdzić należy, że brak jest podstaw do uznania, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem art.445par.2kc. Polemiczne wywody apelacji zmierzające do subiektywnej oceny okoliczności faktycznych i podstawy prawnej umieszczenia powoda w zakładzie psychiatrycznym skutkującym faktycznym pozbawieniem go swobody poruszania się (pozbawienia wolności) oraz wykładni tego przepisu nie mogły odnieść zamierzonego skutku. W świetle niekwestionowanych ustaleń faktycznych brak jest

podstaw do uznania, że wykonywanie środka zabezpieczającego wobec powoda w jakimkolwiek okresie do dnia 7 lipca 2015r nosiło znamiona pozbawienia wolności w rozumieniu art. 445par.2kc. Niewątpliwie umieszczenie powoda w zakładzie psychiatrycznym było legalne, albowiem nastąpiło na podstawie prawomocnego orzeczenia Sądu Rejonowego w Żaganiu. Jak trafnie wskazał sąd I instancji o pozbawieniu wolności w rozumieniu tego przepisu można byłoby mówić tylko wówczas gdyby powód został umieszczony w zakładzie bez prawomocnego postanowienia sądu bądź gdyby podjęto wobec osoby chorej psychicznie leczenie przymusowe bez zachowania procedur przewidzianych w ustawie z dnia 19.08.1994r o ochronie zdrowia psychicznego. Ponadto , zauważyć należy, że także wykonywanie środka zabezpieczającego w zakładzie psychiatrycznym w warunkach podstawowego zabezpieczenia związane jest z faktycznym pozbawieniem wolności, dlatego zarzut naruszenia prawa materialnego w tym zakresie należało uznać za pozbawiony uzasadnionych podstaw.

W części natomiast zasadny okazał się zarzut naruszenia art. 448 kc.

Przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględniać przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego w przypadku, jak analizowany. Kryteria te wypracowała judykatura, szczególnie Sądu Najwyższego. Kierując się tymi wskazaniem, można ogólnie stwierdzić, że określając wysokość zadośćuczynienia, sąd powinien wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy. Niewątpliwie zadośćuczynienie ma przede wszystkim kompensacyjny charakter i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Nie można jednak tracić z pola widzenia, że wysokość ta musi być odpowiednia w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa. O rozmiarze należnego zadośćuczynienia pieniężnego powinien decydować w zasadzie rozmiar doznanej krzywdy. Jej niewymierny w pełni charakter sprawia, że sąd przy ustalaniu rozmiaru krzywdy i tym samym wysokości zadośćuczynienia ma pewną swobodę. Ocenny charakter kryteriów wyznaczających wysokość zadośćuczynienia pieniężnego dał podstawę do sformułowania dyrektywy, według której podniesiony w apelacji zarzut naruszenia tego przepisu przez sąd I instancji wskutek zawyżenia bądź zaniżenia zasądzonego zadośćuczynienia pieniężnego może być uwzględniony tylko w razie wykazania oczywistego naruszenia kryteriów jego ustalania przez sąd I instancji. Kwota zadośćuczynienia określona przez powoda jest w sposób oczywisty zawyżona , jednak również kwotę przyznanego zadośćuczynienia w sentencji zaskarżonego wyroku należało uznać za nieadekwatną do rozmiaru krzywdy doznanej przez powoda na skutek rażącego zaniedbania sądu zobowiązanego do czuwania nad prawidłowym wykonywaniem środków zabezpieczających . Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem kwota zadośćuczynienia nie może mieć charakteru czysto symbolicznego ,a winna mieć realny wymiar kompensujący rozmiar szkody . Okoliczności w jakich doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, a także prawie 2 letni okres bezpodstawnego pozostawiania powoda na oddziale o wzmocnionych środkach zabezpieczenia uzasadnia twierdzenie, że przyznana przez sąd I instancji jest rażąco niewspółmierna do rozmiaru doznanej krzywdy, dlatego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386par.1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i podwyższył zasądzoną kwotę do 50.000zł . Dalej idące żądania powoda nie zasługiwały na uwzględnienie, dlatego w pozostałej części apelacja powoda jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlegała w myśl art.385kpc oddaleniu.

Z uwagi na charakter sprawy oraz sytuację życiową powoda Sąd Apelacyjny na podstawie art.102kpc nie obciążył go kosztami postępowania apelacyjnego.

Bogdan Wysocki Jan Futro Małgorzata M.-T.

--	--	--